

Заславская Т.И. Человеческий фактор развития экономики и социальная справедливость (1986 г.) // Заславская Т.И. Социетальная трансформация российского общества. Деятельностно-структурная концепция. — Москва: Издательство “Дело”, 2002. — С. 57–75.

Заславская Т.И. Социальные результаты реформ и задачи социальной политики // Куда идет Россия? Трансформация социальной сферы и социальная политика. — Москва: МШСЭН, Интерцентр, 1998. — С. 3–14.

Заславская Т.И. Возможные траектории социального развития // Заславская Т.И. Социетальная трансформация российского общества. Деятельностно-структурная концепция. — Москва: Издательство “Дело”, 2002. — С. 110–112.

Заславская Т.И. Человеческий потенциал в современном трансформационном процессе // Общественные науки и современность. — 2005. — № 4. — С. 13–23.

Заславская Т.И. Трансформационный процесс в России: в поиске новой методологии // Заславская Т.И. Избранное: В 3 т. — Т. 2. — М.: Издательство “Экономика”, 2007.

Заславская Т.И. Моя жизнь: воспоминания и размышления // Заславская Т.И. Избранное: в 3 т. — Т. 3. — М.: Издательство “Экономика”, 2007.

Селеньи И., Эял Г., Тоунсли Э. Построение капитализма без капиталистов. Образование классов и борьба элит в посткоммунистической центральной Европе / Пер. с англ. — Киев: Институт социологии НАН Украины; Харьков: Харьковский национальный университет им. В.Н.Каразина, 2008 (1998).

Ольга Куценко,
професор, доктор соціологічних наук

Відчуття широкого обрію

Відчуття широкого обрію — це було моє перше і дуже сильне враження від зустрічі з Тетяною Іванівною. Вона виступала із доповіддю про стратегії і перспективи трансформації пострадянського суспільства і відповідні, супутні методологічні проблеми соціології, що постали як завдання перед наукою, що розвивається, новою для пострадянського суспільствознавства. Ця доповідь на Харківських соціологічних читаннях 1997 року була для мене поворотною — і в науковій, і в особистій долі. Я тоді була студенткою соціологічного факультету Харківського університету, і моя зустріч з ідеями, теоріями і роботою Тетяни Іванівни Заславської розгорнулася у захват від перспективи, котру у стислій доповіді вона зуміла показати точними, чіткими, простими словами про неймовірно складні й багатогранні процеси в суспільстві і науці. Це відчуття захвату від глибини й масштабності, захопленості й наукової перспективи залишалося незмінним упродовж усього мого подальшого спілкування із Заславською. Тетяна Іванівна щедро ділилася ідеями, розумінням складних суспільних процесів, пам'яттю про трагічні долі людей і події історії, які вона проживала і творила.

Ця надзвичайна якість видатної Людини — бути залученим, активним діячем у громадському житті (Перебудова і, безумовно, принципова роль “Новосибірського маніфесту” для створення проактивної інтелектуальної еліти, політичні події кінця 1980-х і участь у групі академіка Сахарова), в організації передового рубежу соціальної науки (створення Новосибірської школи економічної соціології, створення ВЦДГД і керівництво ним, ліде-

рство в Інтерцентрі, Московській вищій школі соціальних і економічних наук, організація і керівництво симпозіумом “Куди йде Росія?”). Тетяна Іванівна — унікальний, яскравий учений, автор оригінальних соціологічних теорій (людського потенціалу і соціального механізму трансформації, трансформаційної структури пострадянського суспільства, стратифікації радянського і пострадянського суспільства) і водночас дуже світла, душевна людина, небайдужа до людей, котрі поряд і котрі зустрічаються на життєвому шляху.

Коли я стала слухачем МВШСЕН, на курсі лекцій Тетяни Іванівни про трансформацію російського суспільства мене вражало її вміння поєднувати глибокі, оригінальні, ретельно обґрунтовані теоретичними побудовами й емпіричними даними власні теорії й пояснення процесів сучасного суспільства, їхніх причин і перспектив розвитку, — із приголомшливою ерудицією стосовно найсучасніших, щойно виданих публікацій різних авторів, із вдумливою критикою й аргументованою дискусією з ними.

Завжди бути в курсі подій, цікавитися відкриттями у фізиці, астрономії, математиці, дотримуватися найвищих вимог до себе, задавати планку як найвищого професіоналізму в науці й неодмінно виявляти увагу до тих, хто щойно входить у широке коло спілкування Тетяни Іванівни, — це риси епохальної людини в сучасній науці, риси Вчителя і нескінченно дорогої мені Людини. Тетяна Іванівна завжди була і залишатиметься для мене справжнім орієнтиром в науці: у ставленні до справи — принципова і безкомпромісна; у ставленні до життя — завжди життєрадісна і життєстверджувальна; у ставленні до людей — уважна і доброзичлива. Дякую Вам, Тетяно Іванівно, що Ви були чудовим Другом, який завжди поруч, попри відстані, — були людиною, яка розширює обрії. Світла пам'ять, довгого життя Вашим ідеям, теоріям, творчості.

Світлана Бабенко,
доцент, кандидат соціологічних наук